

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Lubora Veselého a soudkyně JUDr. Markéty Čermínové a JUDr. Blanky Chlostové v právní věci

žalobkyně: **BENICA s.r.o.**, IČO 26212129
sídlem Ke Stadionu 2045, 256 01 Benešov
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Krtilem
sídlem Za Poříčskou bránou 334/4, 186 00 Praha 8

proti
žalovanému: **Česká republika - Ministerstvo vnitra**, IČO 00007064
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o náhradu škody

k odvolání žalobkyně proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 22. listopadu 2021, č. j. 16 C 109/2021 - 15,

takto:

Usnesení soudu I. stupně se **potvrzuje**.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesení nalézací soud nepřiznal žalobkyni osvobození od soudních poplatků. Z odůvodnění se podává, že takto rozhodl o návrhu žalobkyně, když tato soudem jí zasláný formulář prohlášení o majetkových poměrech a dalších rozhodných skutečnostech vyplnila pouze částečně a nedoložila všechny potřebné dokumenty. Proto byla soudem vyzvána k zaslání chybějících dokumentů v dodatečné lhůtě 10 dnů. Žalobkyně zaslala soudu vyplněné „Prohlášení právnické osoby o majetkových poměrech a dalších rozhodných skutečnostech žadatelky pro osvobození od soudních poplatků anebo ustanovení zástupce“ spolu s přiznáním k dani z příjmů právnických osob za rok 2018 (základ daně 1 083 607 Kč), 2019 (základ daně -1 470 975 Kč) a 2020 (základ daně 1 067 881 Kč). Žalobkyně doložila zůstatek na bankovních účtech kopiemi výpisů z bankovního účtu za měsíce květen (zůstatek 996 636,15 Kč), červen (zůstatek 2 889 928,34 Kč), a červenec 2021 (zůstatek 3 477 577,45 Kč). K majetkovým poměrům žalobkyně uvedla, že výše jejích příjmu za rok 2018 byla 59 071 Kč, za rok 2019 byla ve ztrátě 1 109 417 Kč a za rok 2020 byla ve ztrátě 7 856 Kč. Žalobkyně dále uvedla, že nevlastní žádné nemovité věci, z movitých věcí větší hodnoty vlastní automobily Volkswagen Sharan rok výroby 2012 a Dacia Dokker Van rok výroby 2020. Žalobkyně dále uvedla, že nedisponuje pohledávkami větší hodnoty ke dni podání žádosti o osvobození od soudních poplatků, ani nezdanitelnými příjmy za poslední 3 roky před podáním žádosti o osvobození od soudních poplatků. Soud návrh posoudil podle ust. § 138 odst. 1 věty první o. s. ř. K vyměřené výši soudního poplatku uvedl, že žaloba je sice žalobou o náhradu škody směřující proti státu, jedná se však o opatření obecné povahy podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizového zákona), ve znění pozdějších předpisů, nikoli o nezákonné rozhodnutí podle zákona č. 82/1998 Sb. ve smyslu položky 8a Sazebníku soudních poplatků. Z tohoto důvodu je nutné vyměřit soudní poplatek z požadovaného peněžitého plnění, tj. podle položky 1 Sazebníku soudních poplatků. Dále vyložil, že osvobození od soudních poplatků představuje výjimečný právní institut, jenž slouží k ochraně účastníka řízení nacházejícího se v tíživých majetkových poměrech před příliš tvrdými dopady zákona o soudních

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Záhrubská

poplatcích, přičemž sama okolnost, že účastník své stávající poměry s ohledem na absenci vlastních příjmů vnímá subjektivně jako poměry tíživé, ještě nutně nepředstavuje důvod, pro který by soud měl přistoupit k osvobození od soudního poplatku. Tato výjimečnost vyplývá i z toho, že výběr soudního poplatku je otázkou fiskální, veřejnoprávní, a soud je při něm v roli správce poplatku podle daňového řádu. Soud po prostudování žalobkyní vyplněného prohlášení o majetkových poměrech a dalších podkladů dospěl k závěru, že žalobkyně nespĺňuje podmínky pro přiznání osvobození od soudního poplatku, a to ani částečně. Při posuzování žádosti soud přihlédl jednak k výši soudního poplatku, jakož i k majetkovým poměrům žalobkyně. Institut osvobození od soudních poplatků představuje zcela výjimečné řešení situací, kdy žadatelé hrozí, že by mu bylo postupem soudu odňato ústavně garantované právo na přístup k soudu z důvodu nemožnosti soudní poplatek uhradit. V projednávaném případě však bylo zjištěno, že výsledek hospodaření žalobkyně za rok 2020 byl ziskový, ke konci července 2021 činil konečný zůstatek na účtu žalobkyně částku 3 477 577,45 Kč a že žalobkyně vlastní dva automobily. Soud nemá pochyb o tom, že podnikatelská činnost žalobkyně byla v souvislosti s krizovými opatřeními státu utlumena. Tato opatření však byla v průběhu jara a léta letošního roku uvolněna, a lze tak předpokládat, že finanční situace žalobkyně, která se ke konci července s ohledem na zůstatek na účtu nenacházela v zásadní finanční tísní, se v důsledku toho změnila ještě k lepšímu. Nelze tedy dospět k závěru, že by žalobkyně byla zcela nemajetná a její situace by jí neumožňovala zaplatit soudní poplatek ve výši 59 193 Kč, proto soud žalobkyni osvobození od soudního poplatku nepřiznal.

2. Proti tomuto usnesení podala žalobkyně včasné a přípustné odvolání. Zdůraznila, že dnešní nelehká doba způsobená pandemií koronaviru způsobuje žalobkyni tíživé majetkové poměry a soudní poplatek je pro ni nepřiměřeně vysoký. Pokud nalézací soud vycházel z toho, že žalobkyně je schopna hradit soudní poplatek, neboť má na účtu vysoké finanční prostředky, pak podotkla, že tyto prostředky jsou cca z jedné poloviny mzdou zaměstnanců. Žalobkyně dále dala odvolacímu soudu na zvážení tu skutečnost, že se domáhá náhrady škody po státu a státní orgán po žalobkyni pro uznání oprávněného nároku žádá takto vysoký soudní poplatek, aby se žalobkyně vůbec mohla svého oprávněného nároku domáhat. V této souvislosti pak žalobkyně odkázala na zákon o soudních poplatcích, kdy za náhradu škody vůči státu se platí dle položky č. 8a adekvátní soudní poplatek ve výši 2 000 Kč. Jedná se sice o soudní poplatek, který je za nezákonná či chybná rozhodnutí státu, žalobkyně však dovozovala, že takovýto soudní poplatek je spravedlivý a odvolací soud by k dané výši mohl přihlédnout, neboť celá žaloba z krizového zákona je velice specifická. Odvolacímu soudu navrhla, aby napadené usnesení bylo zrušeno a žalobkyni přiznáno právo na osvobození od soudního poplatku, případně aby soudní poplatek byl výrazně snížen.
3. Odvolací soud přezkoumal napadené usnesení i řízení, které mu předcházelo, a to podle ust. § 212 o. s. ř. a § 212a odst. 1, 3, 5 o. s. ř., aniž nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.). Poté dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
4. Podle ust. § 138 odst. 1 o. s. ř. na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Obecně platí, že osvobození od soudních poplatků může být přiznáno na jejich žádost fyzickým osobám, právnickým osobám, obcím nebo krajům. Účastníku nesmí být jen pro jeho nepříznivou majetkovou situaci znemožněno uplatňovat nebo bránit své právo u soudu a naplnit své právo na právní pomoc v občanském soudním řízení od počátku řízení. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším podobným okolnostem. U právnických osob a u fyzických osob, které jsou podnikateli, lze vzít v úvahu rovněž povahu jejich podnikatelské nebo jiné činnosti,

stav a strukturu majetku, platební (ne)schopnost; je však též nutno přihlížet k tomu, zda se spekulativně nezbavily majetku či jiných výhod, aby se poplatkové povinnosti vyhnuly. Soud tedy zkoumá nejen faktické poměry žadatele v době podání žádosti, ale musí zvažovat, zda ze strany žadatele nejde o obcházení zákona za účelem získání neoprávněné výhody (osvobození od soudních poplatků). Celkové zhodnocení všech okolností, které vypovídají o poměrech účastníka, se pak musí promítnout do závěru, zda účastník je s ohledem na své poměry schopen zaplatit soudní poplatky a nést další výdaje spojené s řízením, včetně nákladů spojených s poskytnutím právní pomoci (se zastoupením). Účastník je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou rozhodné pro posouzení důvodnosti jeho žádosti (srov. v literatuře shodně Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009, str. 953), a vyplyne-li z účastníkem uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne (k tomu srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2008, sp. zn. 21Cdo 3676/2007, či ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 30Cdo 1589/2014, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1As 39/2009-88).

5. Ve zde souzené věci lze konstatovat, že žalobkyně své majetkové poměry soudu dostatečně prokázala, a nalézací soud učinil zcela správný závěr o tom, že tyto poměry jsou natolik dobré, že žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky pro přiznání benefitu osvobození od soudních poplatků, a to ani za předpokladu, že polovina aktiv na jejích kontech je určena na mzdy zaměstnanců. Přehlédnout nelze ani tu skutečnost, že žalovaná je v řízení zastoupena advokátem a není ani tvrzeno, že by advokát poskytoval žalované své právní služby zdarma.
6. Lze rovněž konstatovat, že žalobkyně je soukromou právnickou osobou a na takové právnické osoby se vztahují stejné podmínky, jako na všechny ostatní právnické osoby, které vstupují do občanskoprávních sporů. Žalobkyni zastoupené advokátem je nepochybně známo, že podání žaloby podléhá poplatkové povinnosti, která je pro všechny osoby stanovena shodně. Lze poukázat i na závěr, který přijal Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 1As 70/2008 o tom, že při posuzování podmínek pro osvobození od soudních poplatků soud podle § 36 odst. 3 věty první s. ř. s. (lze vztáhnout i na ust. § 138 o. s. ř. v občanskoprávních řízeních – poznámka odvolacího soudu) zkoumá, zda právnická osoba má dostatečné prostředky. Pokud právnická osoba vědomě uspořádá svoji činnost tak, aby dlouhodobě setrvala bez dostatečných finančních prostředků, ačkoliv jejich vynakládání v souvislosti s vykonávanou činností je obvyklé a nezbytné, nelze takovou právnickou osobu zpravidla osvobodit od soudního poplatku ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. (§ 138 o. s. ř. – poznámka odvolacího soudu). Pokud tedy žalobkyně, která prokazatelně dostatečné finanční prostředky na svých účtech má, chce postupovat soudní cestou při hájení svých práv, avšak žádné prostředky nevyčlenila pro případy nutnosti zahájit občanskoprávní soudní řízení, což není předpoklad nijak výjimečný zvláště za situace, kdy má za to, že žalovaná jí způsobila škodu, jednalo se pouze o její neopatrnost, která nemůže požívat právní ochrany. Jinak řečeno právnické osoby vyvíjející podnikatelskou činnost nejsou vyjmuty zákonem z poplatkové povinnosti, a tudíž při zachování prevenční úvahy nutně musí s možností zahájení soudního řízení počítat a na úhradu soudních poplatků si dostatečné prostředky vyčlenit. Nelze tedy žalobkyni disponující majetkem i prostředky na účtech osvobodit od soudních poplatků jen proto, že má za to, že zákonem stanovený soudní poplatek je příliš vysoký. V tomto kontextu odvolací soud poznamenává, že není nadán zákonodárnou pravomocí, aby určoval u každého žalobce „přiměřenou“ výši stanoveného soudního poplatku, a proto úvahy žalobkyně o tom, jaký poplatek by měl být v tomto typu řízení „přiměřený“, jsou zcela obsolentní.
7. Na základě výše uvedeného dospěl odvolací soud k závěru, že nalézací soud správně dovodil, že žalobkyně nesplňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ani částečně, natož pak zcela. Žalobkyně zcela přehlíží, že účelem institutu osvobození od soudních poplatků je zajistit

účastníkovi přístup k soudu a s ním spjatou ochranu jeho právům i v podmínkách jeho prokázané tíživé materiální a sociální situace, kterážto podmínka ve zde souzené věci splněna není.

8. Na základě shora uvedeného lze uzavřít, že nalézací soud postupoval správně, pokud žalované nepřiznal osvobození od soudních poplatků. Odvolací soud proto napadené usnesení jako věcně správné za použití ust. § 219 o. s. ř. potvrdil.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Praha 9. března 2022

Mgr. Lubor Veselý v. r.
předseda senátu